

3

2

INDIJANCI AMAZONKE

Muzej Goričane marec—april 1977

Kultura Indijancev
na ozemlju Amazonke
v republiki Venezueli

Zunanje ministrstvo in
nacionalni kulturni svet
republike Venezuele

posreduje

Etnološko zbirko
Edgarda Gonzalesa Niño

INDIJANCI AMAZONKE

Kultura Indijancev na
ozemlju Amazonke v
republiki Venezueli

Razstavo so v Jugoslaviji omogočili
Zvezni zavod za mednarodno
znanstveno, prosvetno-kulturno
in tehnično sodelovanje
Kulturna skupnost Slovenije
Kulturna skupnost Srbije

Slovenski etnografski muzej
Muzej Goričane

marec—april

1977

Etnografski muzej Beograd maj

V Jugoslaviji se bo razmeroma v kratkem času zvrstilo kar več pomembnih muzejskih razstav iz prijateljskih dežel Latinske Amerike. Lani je bila v Zagrebu in v Ljubljani razstava znamenitih mehiških mask, sedaj odpiramo v Ljubljani in v Beogradu razstavo o kulturi Indijancev s področja Amazonke v republiki Venezueli, razstavo, ki je žela uspeh na svoji poti po velikih evropskih muzejih. Tej bo sledila letos še velika razstava predkolumbijske umetnosti iz Peruja. Razstava bo v Narodnem muzeju v Beogradu in v depandansi Slovenskega etnografskega muzeja na gradu Goričane pri Ljubljani. Tako se naši muzeji vključujejo v prizadevanja pri izpolnjevanju sklepov V. konference neuvrščenih iz Colomba. S prikazom dobrih razstav, z izvirnimi predmeti najboljših zbirk iz neuvrščenih in prijateljskih dežel, želimo predstaviti našim delovnim ljudem bogate starše in današnje kulture ter način življenja nam še danes vse premalo znanih ljudstev Latinske Amerike.

Republika Venezuela, ki se razprostira na severu južne Amerike med ravnikom in Karibskim morjem, je velika kot skoraj štiri Jugoslavije, saj meri 912.050 km². Sestoji iz goratega območja na severozahodu in severu, iz obsežnih ravnin ob reki Orinoco in iz Guajanskega višavja. Zaradi različnih višin in tropskega deževja je tudi podnebje različno, saj imamo prav tako tropske kot tudi hladne predele, rastlinstvo pa se spreminja od pragozdnih površin do prostranih puščav. V republikli živi več kot 12 milijonov ljudi. Od teh sta dve tretjini mešanecv—mesticev. Ti so nastali z mešanimi zakoni Evropejcev z Indijanci in črnici. Belcev je 20 odstotkov, črncev 8 odstotkov in Indijancev 7 odstotkov. Ti živijo največ v gozdovih Guajanskega višavja in na zahodu jezera Maracaibo, črnici prebivajo vzdolž obale Karibskega morja, Evropejci v večjih mestih in v predelih, kjer pridobivajo nafto in kopljejo razne rude, predvsem železo; mestici pa so naseljeni po vsej deželi.

Republika Venezuela je zvezna država, uradni jezik je španski. Glavno mesto je Caracas, ki ima dva in pol milijona prebivalcev. Splošno se Venezuelci preživljajo s poljedelstvom in prodajo obrtnih izdelkov. Gospodarsko in družbeno se je dežela začela hitreje razvijati šele po drugi svetovni vojni, ko je postala ena od najpomembnejših proizvajalcev nafte v svetu. Venezuela ima tudi bogata mahajališča rudnin. V zadnjem času posveča veliko skrb razvoju kmetijstva. Z njim se ukvarja četrtnina njenega prebivalstva. Poglavitne poljedelske kulture so: kava, kakao, fižol, sisal, banane, koruza, pšenica, riž, krompir, sladkorni trs, bombaž, tobak, sladki krompir, oranže, limone, kokosova palma, avokado, mango in kruhovec.

Tako kot rastlinstvo je tudi živalstvo raznovrstno. O tem pričajo tudi predmeti na razstavi, ki so izdelani iz kosti, kože ali peres številnih živali. Na ozemlju Venezuele živijo puma, jaguar, ocelot — ameriški leopard, divji pes, skunk, medved, opica, lenivec, mravljinčar, nutrij, agouti, drevesni ježevec, gozdna podgana, brazilski zajec, tapir — ameriški kopitar z rilčastim nosom, jelen, opusum, krokodil, kuščarji, kajman — ameriški krokodil, želva, kače, raznotere ptice, divja svinja in številne vrste domačih živali.

Venezuela je tudi dežela mnogih naravnih lepot, zanimivosti in raznovrstnih kultur. Predvsem je bogata njena ljudska umetnost. To odlikuje raznolikost, kar je predvsem posledica različnih vplivov vse od španskega do črnskih.

Na jugu dežele se razprostirajo neprehodni pragozdovi, v katerih živijo številna indijanska plemena. O njihovem vsakdanjem življenju pa govori naša razstava.

Razstava kaže izbor predmetne kulture številnih indijanskih skupin, ki prebivajo v pragozdovih ob reki Amazonki. Ta del dežele se imenuje upravno federalni teritorij južne Venezuele. Profesor Edgardo Gonzales Niño, ki že štirinajst let raziskuje življenje in kulturne značilnosti Indijancev v južni Venezueli, je zbral razstavljen zbirko in fotografije. Predmeti so izvirni in dragoceni, kažejo pa raznovrstne izdelke iz vsakdanjega

življenja teh indijanskih skupin, značilno lovsko orožje, nakit, oblačila, glasbila, pletene izdelke in drugo. Fotografije nazorno dopolnjujejo razstavo, saj kažejo prebivalce pri raznih opravilih, njihovo neposredno okolje, razne šege in druge značilnosti njihovega življenja.

Indijansko prebivalstvo na zveznem ozemlju južne Venezuele je v glavnem naseljeno ob rekah, ki se poleti navadno posuše, v deževni dobi pa poplavljaajo velikanske površine zemlje. Ta pokrajina, ki jo naseljujejo številna indijanska plemena, meri 175.750 km². V teh gozdnatih krajih prebivajo naslednje indijanske etnične skupine: Tucano ali Piapoco, ob reki Guaviare; Curripaco ob rekah Orinoco in Ventuari; Baniva ob rekah Atabapo in Guainia; Bare ob Rio Negro in ob reki Casiquiare; Puinave v Rio Negro; Macu ob srednjem in spodnjem toku reke Ventuari; Guahibo-Cuiva ob reki Orinoco; Makiritare ali Yekuana ob rekah Ventuari, Orinoco in Cunucunuma; Yabarana ob srednjem toku reke Ventuari; Montero ali Orichicano; Piaroa ob rekah Sipapo, Orinoco, Ventuari in Pargueza; Guarekena ali Varekena ob zgornjem Rio Negro; Makusi; Panare ob spodnjem Orinocu; pomembne so še etnične skupine Yanoama ali Waica-Uaica; njim pripadajo Indijanci Shirishana, Guaharibo in Shamatarí, posebna lingvistična skupina je Ahahu. Nekateri indijanske skupine, ki smo jih navedli, prebivajo tudi v deželah Bolívar, Kolumbiji in v Braziliji.

PANARE

Indijanci PANARE so karibskega izvora in živijo v savanah severovzhodno od Ayacuchoa in južno od Orinoca. Danes štejejo le še okrog 2000 članov. Panare so delavni ljudje in dobri pešci. Poglavitno orožje je pihalnik in puščice, ki so prepojene s strupom kurare. Indijanci Panare živijo v velikih skupnih hišah; te so ovalne oblike, imajo le ena vrata in eno odprtino za svetlobo. Hiša je pokrita s slamo ali s palmovimi listi. Moški so večči pletilci in pletejo čudovite posode in košare; te imajo lepe okrasne motive, narejene z raznobarnim pletenjem. Ženske ročno tkejo majhne predpasnike, ki predstavljajo njihovo prvotno oblačilo. Na ozemlje Indijancev Panare je prišlo že precej tujcev, ker so odkrili v teh krajih najbogatejša venezuelska diamantna polja.

GUAHIBO

Ta skupina Indijancev prebiva v okolici Puerta Ayacuchoa in vzdolž reke Orinoco. Na ozemlju Kolumbije jih živi okrog 3000, v Venezueli pa okrog 4000. V preteklosti so bili Guahiba eno najštevilnejših in najbolj bojevitih indijanskih skupin na tem območju.

**Kulturne značilnosti
indijanskih skupin, ki
jih je proučeval
prof. Niño**

Njihovo poglavitno orožje je lok in puščica, ki ima koščeno ali leseno konico. Pridelujejo juko (gomolj), banane, ananas; med začimbami imajo najraje feferone. Stalno živijo ob velikih rekah ter so znani kot najbolj večji krmarji čolnov. Poleti nabirajo gozdne sadeže in žuželke, ki so bogate s proteini. Guahibo radi žvečijo korenino, imenovano kapija ter pijejo fermentirano pijačo iz sladkornega trsa in gomoljev. Pripadniki te skupine so prvotno nosili okoli bokov le predpasnik iz lubja, danes pa se sodobno oblačijo. Kljub spremembam v obleki pa moški še nosijo ogrlico iz živalskih zob ali iz krempļjev in perjanico ob določenih priložnostih. Ženske se radi krasijo z ogrlicami, narejenimi iz raznih semen in steklenih biserov. Kot znamenje časti nosi poglavar ogrlico iz tigrovih krempļjev in perjanico; poleg tega vedno nosi tudi amulet, imenovan guanare. Poglavar in čarovnik sta najbolj upoštevaní osebi v tej indijanski skupnosti.

Guahibo radi plešejo in igrajo na razna glasbila, od katerih so najznačilnejša: piščal iz jelenove lobanje, dvojna flauta in ritmična votla cev, imenovana maraca. Njihova bivališča niso več ovalna, temveč so to hiše s štirimi stenami, kakršne imajo venezuelski kmetje. Stene so iz blata ali šibja; streha je slamnata, tla so prstena. V takih hišah živi navadno po več družin.

Življenje v tej indijanski skupnosti se danes močno spreminja, predvsem med mladimi, ki opuščajo starodavni način življenja in kažejo izredno zanimanje za izobraževanje.

PIAROA

Pripadniki te indijanske skupine so bili številnejši v preteklosti; danes štejejo s sorodnimi Maco ali Wiru okrog 4000 članov. Piaroa so prvotno prebivali v okroglih stožčastih bivališčih; njihove današnje stavbe so pravokotne ali kvadratne, stene so narejene iz palmovih listov ali blata. Starodavne rodovne šege zelo spoštujejo. Tudi v njihovi skupnosti sta najbolj pomembna poglavar in čarovnik. Piaroa pripadajo lingvistični družini Salivia, živijo v krajih ob rekah Pargueza, Ventuari in Orinoco. Na obsežnih plantažah pridelujejo različne vrste gomoljev, banane, ananas, koruzo in druge sadeže. Prav tako so dobri lovci in mojstri pri pripravljanju strupa kurare. Piaroa delajo iz raznih rastlinskih vlaken metle, krtače, vrvi, košare, klobuke, razne okraske in cigaretne doze. Orodje in priprave, ki jih uporabljajo v vsakdanjem življenju, so prav tako narejeni iz materiala, dobljenega v njihovem neposrednem okolju.

Starejši člani rodu Piaroa so ostriženi okroglo tudi na čelu po nekdANJI šegi, mladi pa privzemajo kreolske pričeske. Obleka je predvsem varovalno sredstvo pred žgočim soncem in pred pikom strupenih žuželk.

Piaroa so slavni in znani zaradi svojih značilnih ceremonialnih plesov, v katerih prikazujejo pomembne dogodke iz svojega življenja in mitološke figure iz davnega izročila. Te plesه prirejajo vsako leto.

Piaroa so znani tudi kot dobri trgovci, saj pogosto prihajajo k etnični skupini Makiritare zaradi trgovanja.

MAKIRITARE

Ti Indijanci žive v savanah Esmeralde ob rekah Ventuari, Orinoco in Cunucunuma ter so naseljeni prav do pobočij gorovja Duida. Pokrajina La Esmeralda ni samo lepa dežela, temveč je tudi bogata z rudami v preteklosti so že Španci odkrili rudnik smaragdov. Indijanci Makiritare — sami se imenujejo Yekuana (rečni ljudje) — so močni, delavni, plemeniti ljudje in najboljši čolnarji na divjih rekah. Rod Makiritare pripada karibski lingvistični družini. Njihovi predniki so bili izredno bojoviti in so se s preprostim orožjem dolgo borili zoper zavojevalce. Njihovo ozemlje med gorovjem Duida in Marahuaca je bilo naseljeno že v pradavnini. O teh nekdanjih prebivalcih pričajo številne najdbe petroglifov, ki jih je moč odkriti vsepovsod.

Makiritare so najbolj vešči izdelovalci čolnov, imenovanih curiara, ki so izdelani iz enega samega debela; izbran les za tak čoln je odporen zoper vodo in udarce ob skale. Tak čoln izdelajo tako, da posekano deblo najprej obtešejo, nato sredino izdolbejo in v njej zakurijo ogenj, da izžgejo še tisti les, ki bi po nepotrebnem obteževal čoln. Najbolj težavno je izžiganje stranic čolna, ker morajo skrbeti, da jih ogenj ne prežge, saj bi bilo potem večmesečno delo uničeno. Ko je les še vroč, napnejo stranice po širini čolna. Končno očistijo čoln pepela in oglja ter ga spustijo v vodo. Vesla so prav tako narejena iz trdega in dobrega lesa, kot je na primer drevo palo amarillo.

Bivališča teh Indijancev so okrogla s stožčasto streho in jih imenujejo šuruate. Koče so prostorne, njihova notranjost pa je razdeljena na osrednji notranji prostor, ki je ločen od zunanje prostora s steno iz močnih palic. V notranjem krogu prebiva poglavar z družino, v zunanem krogu pa ostala velika družinska skupnost. Zunanja stena take koče je pokrita z drevesnim lubjem ali pa obmetana z ilovico. V steni so štiri vrata po straneh neba. Stožčasto streho drži ogrodje iz palic, ki se sicer stikajo v sredini, vendar ne vse, kajti nekaj jih je povezanih z drogovi in pritrtjenih na osrednji krog v obliki pahljače. Streha je pokrita s palmovimi listi in je oblikovana kot ogromen stožec, ki sloni na robu zunanje stene.

Na območju Indijancev Makiritare živijo tudi pripadniki etnične skupine Waica in Yanoama. V dolini pod Duidskim gorovjem je posebno naselje kačjih Makiritare. V njihovi bližini so odkrili velika najdišča molibdena. V naselju Tencua prebivajo napredni Makiritare; ti prirejajo razna zborovanja v podporo organizaciji prvih indijskih podjetij in legalizaciji posesti občinske zemlje.

YABARANA

Ta etnična skupina je naseljena ob reki Manapiare, vendar se je do danes ohranilo le majhno število njenih članov. Izvirajo iz karibske skupine. Znani so kot ponosni ljudje, lepega vedenja in izredno bistrega duha. Telesno so močni, saj lahko prenašajo težka bremena. Oblačijo se sodobno in okoli bokov ne nosijo več majhnega rdečega predpasnika, imenovanega guayuce. Yabarana so se danes precej pomešali s pripadniki Piaroa in so vzajemno prevzeli šege drug drugega. Prav tako imata sedaj obe skupini enega poglavarja.

YANOAMA

Tej skupini pripada več indijanskih rodov, ki se različno imenujejo. Živijo blizu Indijancev Makiritare, ob izviru reke Orinoco in na obeh straneh Sierra Parima. Število Indijancev pod skupnim imenom Yanoama je danes ocenjeno na okoli 20000 oseb. Yanoama sestavljajo kulturno in lingvistično enoto, toda ne socialno-politično.

Preživljajo se z lovom in z zbiranjem raznih sadežev. Imenovani so tudi specializirani zbiralci, odkar je njihova najpomembnejša hrana sadež rodovitne palme pijiguao. Na njihovih sedanjih plantažah pridelujejo sadje in razne gomolje. Bivališča niso zaprte koče, temveč odprte lope, ker se še vedno selijo.

(Besedilo pripravila Pavla Štrukelj)

Vnet proučevalec in odličen poznavalec indijanskih plemen v južni Venezueli, profesor Edgardo Gonzales Niño, je na svojih raziskovalnih poteh med Indijanci Amazonke zbral veliko etnološko zbirko, več kot tisoč predmetov. Od tega je okoli petsto predmetov na razstavi, ki potuje po Evropi. Tudi profesor Niño je bil nedavno v Jugoslaviji, v Ljubljani in v Beogradu, kjer se je dogovarjal za svojo razstavo in imel strokovna predavanja. Lastnik te edinstvene zbirke, profesor Niño, je bil rojen 24. junija 1919 v San Cristobalu. Leta 1929 se je s starši preselil v Caracas. Je iz vplivne venezuelske družine. Med Himanesovo diktaturo so ga kot študenta preganjali in je bil zaprt. Zato se je tudi leta 1957 umaknil v pragozd na jugu dežele, na območja porečja Orinoca, ki so bila do takrat neznana in skorajda neprehodna. Živel je med dotlej neznanimi indijanskimi plemeni, na svojih popotovanjih spoznaval neznane kraje ob velikih rekah, bujno vegetacijo pragozda in proučeval življenje indijanskih skupin. Tako je raziskovalec Niño v 22 letih prepotoval vso južno Venezuelo, sosednjo Kolumbijo, pragozdove Brazilije. Proučeval je indijanska plemena, zbral predmete iz njihovega vsakdanjega življenja in dokumentiral njihovo kulturo. Naučil se je več indijanskih jezikov, od jezika Indijancev Ajmara, ki je neke vrste latinščina za vse indijanske jezike, do jezika Indijancev Waica, ki so mu najbolj prirasli k srcu. K njim se je zatekel in pri njih tudi dolgo ostal. Waica pa so veljali za eno najbolj bojevitih indijanskih plemen, toda prav to pleme ga je najbolj prijazno sprejelo za svojega. Že samo ime tega indijanskega plemena pove, da so Waica otroci lune. Kult lune je prisoten v vsem njihovem življenju. Luna je tista, ki vlada nad njihovimi šegami, nad setvijo, nad sečnjo dreves. Tudi čas merijo po luni. Prisotna je v njihovih legendah. Profesor Niño pa je proučeval še druga plemena in se spoprijateljil s številnimi indijanskimi rodovi. Odkril je številna, do takrat neraziskana ozemlja na območju Amazonke, divje reke in še več maloštevilnih indijanskih etničnih skupin.

Profesor Niño pa Indijancev ni le proučeval in zbral pri njih predmete za svojo zbirko, temveč je postal tudi njihov vneti zagovornik in zaščitnik, dejavni borec za njihove pravice. Tako si že vrsto let prizadeva, da bi se ohranila rodova Varekena in Yabarana, prvih Indijancev je le še 50, drugih 40. Toda to so najstarejša indijanska plemena, ki izumirajo, uničuje jih civilizacija. Profesor Niño pa si prizadeva, da ta prehod v današnjo civilizacijo ne bi bil za Indijance preveč boleč. Zastopa namreč stališče, da mora biti prehod v novo civilizacijo postopen, dobro pripravljen. To pa zahteva tudi docela spremenjen odnos do Indijancev. Civilizirani svet jih kljub vsej skrbi oblasti, še vedno vse preveč obravnava kot sužnje, namesto da bi jih sprejeli medse kot enakopravne, jih vzljubili, jim čim bolj pomagali, da bi bil njihov prehod v novi svet čim lažji. Tako pa Indijancev niti ne priznajo za samostojni socialni razred, temveč kot nekakšen manjvreden podrazred. Ostajajo odmaknjeni od življenja, nimajo statusa delavca in ne kmeta in so brezpravni. Posledica

poskusa vključevanja v civilizacijo mest kaže nato v boleznih, proti katerim niso odporni. To spreminja ritem njihovega življenja, jih odteguje domačemu okolju — pragozdu, ki jim nudi varno zavetje. Otroke odtegne materini toplini itd.

Profesor Niño pa je pri tem postopku akulturacije Indijancev tudi realen. Zaveda se, da je ta proces neizogiben. Zato se je tudi kot strokovnjak za vprašanja Indijancev vključil v delo komisije za razvoj venezuelskega juga v antropološkem oddelku ministrstva za javna dela republike Venezuele. Njegovo priporočilo sodobni družbi pa je: Indijanci so srečni v svojem okolju, če pa jih že pripeljem v vašo sredino, jih sprejmite za svoje, v svoje srce, ker Indijanci potrebujejo predvsem vašo ljubezen. Profesor Niño pa tudi odkrito pove, da sovraži to današnjo nasilno civilizacijo. Zato ima rad Indijance, tudi sam se ima za Indijanca, saj se po materini strani v njem pretaka indijanska kri. Zato se tudi najbolje počuti v pragozdu med Indijanci. To je danes njegov pravi dom. V Caracasu je doma le zaradi nuje. Dober teden po tem, ko nam je v Ljubljani in v Beogradu pripovedoval o svojih Waicah in Makiritare, je bil že spet med svojimi Indijanci, globoko v pragozdu Amazonke, pri rodovih, ki jih je odkril svetu in s to razstavo tudi nam.

Boris Kuhar

Prof. Edgardo Gonzales Niño was born on June 24, 1919, in San Cristobal, and lived there until 1929, when he moved to Caracas, the capital, with his parents. He came to the Amazonas Territory for the first time in 1957, and since he became acquainted with the world of the forests, he has not been able to get rid of its influence on him.

In the past one and a half decades Gonzales Niño has become the protector of the Indians; he devoted all his time, work, love, strength and health to them. The vast unexplored territories, the roaring rivers and the decimated tribes constitute the meaning of his life.

The region in question occupies 175.750 km² out of the 450.000 km² area of the Venezuelan Guiana. Some 80 % of its population estimated at nearly fifty thousand is forest Indian consisting of the following tribes: Tucano or Piapoco, Curripaco, Baniva, Bare, Puinave, Guahibo-Cuiva, Makiritare, Yabarana, Montero or Orichicano, Piaroa and Maco Indians. And at last the Yanoama or Waika tribe containing the Shirishana, Guaharibo and Shamatairi Indians, and the linguistically isolated Ahaha group. Those tribes living in the frontier-zone also cover considerable areas in the state of Boliver and the neighbouring Colombia and Brasil.

The Indian families, groups and tribes were still able to accomodate themselves to the worlds of the undulating forest cut through by rivers or of the desolate savannah: the obtain not only their food but the raw material of their tools, as well, from the thoroughly explored nature. The present exhibition presents a selection of objects of the Indians living in the Amazonian forests.

The displayed objects and photographs were collected by the collector Edgardo Gonzales Niño during his trips in the Amazonas Territory in the past fourteen years. The purpose of the exhibition is to present the real life and customs of southern Venezuelan Indians through the artefacts and other documents. The exhibitor-collector toured on land and water and in the air all over southern Venezuela and the adjoining Colombian and Brazilian regions, too. In the knowledge of several Indian languages E. Gonzales Niño formed a friendship with Indian tribes, first of all with the Makiritare and Yanoama groups.

The exhibiton presents the artefacts of a number of tribes living on the Amazonas Territory: household tools, hunting implements, ornaments, musical instruments, etc. The photographs document the tropical environment, the anthropological traits of the Indians, but mostly the different aspects of the life of these tribes — they also point out the common and differing characteristics of these peoples.

Summary

The Culture of Indians of Amazonas Federal Territory in the Republic Venezuela

1. „Gospodarji“ pragozda so mojstri pri uporabi loka
2. Prof. Niño in družina Makiritare
3. Mati s poslikanim obrazom pri Makiritare ob reki Vesete
4. Pristan Indijancev Makiritare ob izviru potoka Vire
5. Indijanec Makiritare okrašen z nakitom, na desni skupna hiša. Zgornji Ventuari
6. Razdelitev lovskega plena. Zgornji Orinoco
7. Mati in deklica. Platanal
8. Več dni trajajoče obredne svečanosti za rodovitnost
9. Indijansko bivališče na splavu
10. Bong — čoln, narejen iz enega debla
11. Dekleta in žene v naselju Platanal
12. Otroci Makiritare v naselju ob reki Ventuari
13. Že otroci se učijo tolči na boben
14. Deklici Makiritare nosita predpasnik kot oblačilo. Marahuaca
15. Deklici Yanoama z okrašenimi ustnicami
16. Mlado dekle Yanoama z okrašenimi ustnicami. Platanal
17. Mladenič z nakitom in ornamentom kače
18. Mladi Indijanci s pihalniki
19. Indijanci v čolnih na deroči reki Padamo
20. Naselje Makiritare ob reki Vesete
21. Indijanca Yanoama ponavljata sporočila. Zgornji Orinoco
22. Vrezane figure na skali ob reki Orinoco
23. Vrezani motivi na skali, izvor neznan, blizu Casiquiare
24. Slikarije na skali. Zgornji Orinoco
25. Čarovnikova hiša pri Makiritare ob vznožju hriba Marahuaca

Indijanci Amazonke
Kultura Indijancev na ozemlju
Amazonke v republiki Venezueli

Razstavo je pripravila
dr. Pavla Štrukelj

Oblikovanje vodnika in postavitve razstave
Marjan Loboda, dipl. inž. arh.

Založil Slovenski etnografski muzej
Za založbo dr. Boris Kuhar
Tisk Tiskarna Ljubljana

